

PETROZSÉNY és VIDÉKE

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI és VEGYES TARTALMU HETILAP. — MEGJELNIK MINDEN VASÁRNAP REGGEL.

A lap előfizetési ára:

Egy negyedévre . . . 2 kor.
Fél évre . . . 4 .

Egész évre . . . 8 kor.
Egyes szám ára . . . 20 fil.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Petrozsény és Vidéke” szerkesztőségéhez; az előfizetések pedig a kiadóhivatalhoz küldendők.
Hirdetések, valamint nyiltéri közlemények mérsékelt áron számíttatnak.

Petrozsény és Livazény községek vásár- és piactartási joga.

Fel-felmerül a két községnek ez a tengeri kigyója, mint a fiumei cápa. Nem lehet leszorítani a felszínről. Először annak bizonyosságául, hogy: „közös lónak turhós a háta.”

Olyanformán vagyunk a közös vásártartási joggal, mint az Ausztriával tenálló közjogi viszony. Lajthántul azt hangoztatják: „Loss von Ungarn”; Lajthán innen szabadulni akarunk a közösgyűltől és a mindkét részen rossznak tartott állapotot nem tudjuk megváltoztatni.

Petrozsény és Livazény összeépült községek voltak 29 év előtt, midőn közösen kérelmezték és megkapták a vásár- és piactartási jogot. Közös volt az adminisztrációjuk is. Egy körjegyzőséget képeztek és az említett jog jövedelméből egyenlően osztottak. Népségük, forgalmuk közt sem volt számbavehető különbség.

Petrozsény rohamos haladása elkerülhetlenné tette, vagy a két község egybeolvasztását, vagy teljes szétválasztását.

Az utóbbi következett be.

Petrozsény autonóm nagy községgé szervezkedett 8—9 év előtt s Livazény területének beépített, községi jellegű azon része, melyet különben is csak a sekély kis Málea patak választott el Petrozsény község belterületétől a tényleges különválás alkalmával Petrozsényhoz lett csatolva. A vásártartási jog tekintetében azonban tényleg a régi állapot áll fenn, vagyis, ez a jog máig is a két község tulajdona.

Petrozsény község vezető tényezői, maga a képviselőtestület a különválás óta arra törekszik, hogy ez a lehetetlen állapot megszűnjék. Livazény község képviselőtestületének merev magatartása eddig megakadályozta az érintett törekvést. Livazény ugyanis a jogközösséget — úgy, a mint van — fentartani kívánja s a megszüntetését célzó minden feltételt elutasít.

Ez volt Livazény község képviselőinek a f. hó 1-én Petrozsényben a községi elöljárósággal és pénzügyi bizottsággal tartott értekezleten kifejezésre juttatott álláspontja, melynek megváltoztatására a Petrozsény részéről felsorolt nyomás érvekké sem voltak rábirhatók. Pedig az a megdönthetetlen tény, hogy a két község különválása s ennek folyamán a képező szervezkedés oly helyzetet teremtett, amely a vásártartási jog kérdésének rendezését is szükségképpen maga után vonja, amennyiben Livazény és Petrozsénynek községi jelleggel bíró beépített része képezi Petrozsény belterületét, ahol a jog adományozása óta az országos vásárok és hetipiacok tartatnak; míg ellenben Livazény község lakóházai — a különválás óta — az egész határterületen szét szórta építék és az egész község területén országos vásár és heti, vagy napi piacok tartására alkalmas terület nincs és nem is volt soha.

Háromévtized előtt Livazény azért kapta közösen Petrozsénnyel a kérdéses jogot, mert községi jelleggel bírt s ilyen része is volt. Ez a rész azonban Petrozsényhez csatoltatván, az arra és azon lakóknak engedélyezett jog is Petrozsényre szállt, ama jogelvnél fogva: „Accessorium sequit

sum principale.” Havasi, pusztá — községeknek nem adományozta a kormány azt a jogot soha.

Ezen az alapon tehát vindikálhatná Petrozsény község a vásártartási jogot. De nem helyezkedik erre az álláspontra. Békés barátságos uton, még indokolható áldozatok árán is hajlandó azt a jogközösséget megszüntetni, mely után Livazény különben sem huz hasznót, sőt ha a piac- és vásártér megszerzésének, berendezésének, felügyeletének költségei a jövedelemből levonatnak, tényleg deficit mutatkozik. Amiről egyébként Petrozsény község Livazény községgel a létrejött megállapodás szerint elszámol.

Sok érvt lehetne még felsorolni annak igazolására, hogy a jogközösség fentartása Livazény községnek sem áll érdekében és ahhoz való ragaszkodásával anélkül, hogy a saját érdekét előmozdítaná, nehézséget gördít olyan ügy rendezése elé, melyet a változott viszonyokra való tekintettel okvetlenül rendezni kell.

A községi közgyűlésből.

— Folytatás. —

Petrozsény község képviselőtestületének november hó 30-án tartott közgyűléséről folytatólag adjuk a következő tudósítást:

Az elöljáróság részletes jelentést tett a község haladása, fejlődése érdekében a kormányhoz felterjesztett kérelmek ügyében s helyeselt indítványát elfogadva egyhangulag elhatározta Petrozsény község képviselőtestülete, hogy a telekkönyvi hatósággal felruházott petrozsényi kir. járásbírószervezése iránt már több ízben felterjesztett emlékiratokban foglalt kérelemnek előszóval leendő előterjesztését és indokolását is ugyan ezen község, valamint az egész Zsilyvölgy érdekében

„PETROZSÉNY ÉS VIDÉKE” TÁRGYJA.

AZ ÉN TÜNDÉREIM. *)

Mikor még rózsás arcu ifju voltam,
A lelkem mindig fent szárnyalt a holdban;
Szép ifju lányok bársonyos nyomán
Szaladtam, fényes bolygó tűz után.

Egyszer, a mint így rohantam vakon,
Három leány fogott el útamon,
S „megáljt” kiáltott. Szép volt mind a három,
Akár a legszebb tavasz-éji álom.

Arcuk hamváról a hajnalbíbor
Sötét hajukra tévedt, — mint mikor
A barna felhőt kora reggelen
Szép rózsafény előtti hirtelen.

Kis ajkukon piros rózsalevél nyílt,
Mint ha csak akkor pattant vón ki félig;
Még rajtuk ringott az az édes íz:
Az égi harmat gyémánt csöppje is.

*) Mutatvány szerzőnek „Delelőn” cím alatt megjelenő verskötetéből.

Megálltam. Némán lehajltam szemem;
Nagy tűz csapott fel ifju szívemen;
S a mint e nagy fény lelkembe világolt,
Rózsának láttam az egész világot.

Az első így szólt: „Bármit kezdj a földön,
Veled leszek, ki vágyaid betöltöm!
Ha tiszta szívvél eszed valamit,
Csak engem szólíts! Én vágyok a Hit!”

„Ne csüggedj! — szólt a második leányka,
Magam leszek hajóid vitorlaszárnya;
Ködön keresztül ha kisüt a fény:
Én leszek az! az örökös Remény!”

„Szeress, szeress! — így szólt a harmadik,
Boldog, a kiben szeretet lakik!
Mikor a bánat gyilkos tüze éget,
A Szeretet fog fölemelni téged!”

... S én neki vágtam a zajgó világnak,
Biztam szavában a három leánynak;
Hittem, reméltem, szerettem! s a lét
Egy küzdelemnél még sem volt egyeb!

Hazugság volt mind elejétől végig!
Megrogyva értem életem deléig.
Nos szép tüntérek! hol van a hiba?
... S kacagni kezd a három vén banya ...

Révai Károly.

Szerelem.

Ha a szerelem bűn, akkor e házasság bűnhődés.

Az asszony mindig szótöbbséggel győz.

A nőtlen emberek — mind kitűnő férjek.

A házasság olyan vár, a hová a tiszt urak hitelezőik elől szoktak menekülni.

— Hogy van az, hogy önt most oly ritkán látni nőtársaságban?

— Nőgyűlölő lettem, asszonyom.

— Nőgyűlölő ön? Hiszen ezelőtt egy évvel még rajongott a nőkért!

— Hja! azóta — megházasodtam.

Akkor legönzőbb a nő, mikor önzetlenül szeret.

Nagy megtakarítást
értünk el, ha

Karácsonyi ajándékaink
bevásárlását a

Galambposta
árubeszerzési vállalatra bizzuk.

Mindent nagykereskedői árakban számít. — Jutaléka csupán a pénztári engedmény, a melyet az eladótól von le magának.

✍️ CEGTULAJDONOS: GALAMB JÁNOS BUDAPEST, VII., DOHÁNY-U. 16. ✍️

szükségesnek tartja s felkérte a közgyűlés Andreics János kir. bányatanácsos-bányaigazgatóját, mint a községi emlékiratokat szerkesztő bizottság elnökét, hogy a képviselőtestület részéről általa felkérendő 6—7 megbízottból s a petrozsényi járás községeinek megbízottaiból minél impozánsabb tisztelegő küldöttség szervezését magára vállalni s az igazságügyminiszter elé vezetni szíveskednék.

Felkéri továbbá a közgyűlés dr. Ajtay Aladár országyűlési képviselőt, hogy az általa képviselt ezen járás küldöttségének fogadását kieszközölje, a kérelmet ismertetni s hathatós befolyásával annak sikerét előmozdítani szíveskedjék.

Megbízta a közgyűlés a kebeléből kiküldött tisztelegő küldöttséget, hogy a magas kormány mindazon tagjainál terjesztesse elő s szóval is indokolja Petrozsény község közönségének kérelmét, akiknek döntésétől függ e község haladása érdekében felterjesztett emlékiratokban foglalt kérelmek teljesítése. A küldöttséget azzal is megbízta a közgyűlés, hogy br. Bornemisza Lipót vármegyei főispán s gr. Thorotzkay Miklós orsz. képviselő s itteni nagybirtokost s más befolyásos tényezőket az emlékiratokban foglalt kérelmek hathatós támogatására; dr. Chorin Ferenc főrendiházi tagot pedig még arra is felkérje, hogy a piski-petrozsényi vasúti menetrend előnyösebb megváltoztatását kérő ugyanezen küldöttséget kereskedelemügyi miniszter elé vezetni szíveskedjék.

A kiküldötték eljárásával felmerülő s ezennel folyósított költség fedezetéről az 1907. évi költségvetésben fog gondoskodni a képviselőtestület.

Tudomásul vette a közgyűlés a főgimn. bizottság jelentését, mely szerint az 1905/6. tanévben volt e középiskolánk bevétele 33548 kor. 98 fill.; a kiadás 31182 kor. 33 fill. s pénztári maradvány 2066 k. 65 fill.

Az államilag segélyezett községi főgimnázium tanárai fizetésének a vall. és közoktatásügyi miniszter által leendő kiegészítéseért a község, mint iskolafentartó folyamodott.

A községi vágóhid használatára nézve előnyösnek mutatkozó intézkedés foganatosításával az előjáróságot bízta meg a közgyűlés.

Tudomásul vette a közgyűlés az előjáróság jelentését, mely szerint a képviselőtestület megbízása folytán bérbe vette a községi irodák elhelyezése céljára Budá Lajostól a Barcsay-féle háznak a Weisz Rezső kereskedése felett lévő helyiségeit azon időtartamra amíg a tervezett község ház felépül. A felolvasott bérleti szerződést is jóváhagyta, mindazonáltal a község részére is biztosítani kívánja a 3 havi felmondási jogot.

Névszerinti szavazással 4 szavazat ellen a jelen voltak összes szavazatával az 1886. XXII. törvényeikk idevonatkozó rendelkezésének szem előtt tartásával a közgyűlés javadalmazást évi 100 koronáról 400 kor-ra emelte, a határozatot törvényhatósági jóváhagyás alá felterjesztetni s a szabályrendelet megfelelő módosítását elrendelte a képviselőtestület.

A közgyűlés d. u. 6 órákor véget ért.

A vasárnapi munkaszünet.

— (Folytatás.) —

Előző számunkban ismertettük Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszternek Petrozsény, Lupény és Vulkán községekre vonatkozó rendeletét s úgy az elárúsítók, valamint a fogyasztó közönség érdekében közöltük az életbeléptetési rendeletet, minek folytatásaként még a következőket közöljük:

Végezhető lesz az ipari munka, mert az üzem félbeszakítása lehetetlen:

1. az agyag-, porcellán-, majolika- és kőedény-iparnál, nemkülönben a mész-, fész-, cement- és téglafőzető iparnál kizárólag az égetési munkák;
2. borkereskedőknél, illetve borkaktáraknál és pincészetnél a házilag végzendő sürgős javítási munkák;
3. a bőriparnál a kavarási és bőrforgatási ipari munkák, de csak legfeljebb délelőtt 9 óráig;
4. a cukoriparnál a cukorgyártással és finomítással járó munkák;
5. az ecetiparnál a feltöltési és az erjedési műveletek körül végzendő ipari munka;
6. a fehérítési iparnál a chlorozási és lugzási munkák legfeljebb délelőtt 10 óráig;
7. a keményítő-iparnál;

8. a kenderáztatási iparnál azon ipari munkarész, mely a végzendő művelet természeténél fogva félbeszakítás nem tűr;

9. a kertészeti iparnál a termeléssel és műveléssel kapcsolatos félbeszakíthatatlan és sürgős munka;

10. a kőolajfinomító iparnál azon ipari munkarész, mely a végzendő művelet természeténél fogva félbeszakítás nem tűr;

11. a légszesz iparnál kizárólag a légszesz előállítására, a lámpák meggyújtására és eloltására szükséges ipari munka;

12. a malmoknál az őrlési művelet;

13. a papir-, papírpép- és cellulose-iparnál a félbeszakítás nem tűrő munka;

14. a pótkávé- és katángszárító-iparban azon ipari munka, mely ősszel a répa vagy gyökér feldolgozására és szárítására elkerülhetetlenül szükséges;

15. a sajt készítő-iparnál, valamint a vajgyártásnál — a tejszin megváltozása miatt — károk nélkül félbe nem szakítható munka (22.436.992. V. 23.);

16. a szalámi gyártásnál a félbeszakítás nem tűrő munka;

17. a selyem iparnál:

a) a selyemgubók beváltásának ideje alatt a selyemgubók átvétele s továbbítása, fojtása és gondozása körüli munkák;

b) a selyempéte-készítés által igényelt munka;

18. a serfőző, malata és

19. a szeszipar, valamint a szeszfinomítás és élesztőgyártás, az élesztőnek elfuvarozása, nemkülönben a szeszipar és szeszfinomítás akadálytalan folyamatának biztosítása céljából mellőzhetetlen és el nem halasztható javítási munkálatok;

20. a színnyomásműnél és kékfestésnél végzendő azon munkák, melyek a folytonos üzem félbe nem szakíthatása miatt szükségesek;

21. a térszagtartásnál a szárítással egybekötött munka déli 12 óráig;

22. az üveggyártásnál — a mennyiben az regeneratív fűtő készülékkel üzetik, a fűtési, az üvegolvadási és üvegfüvési — félbeszakítás nem tűrő munkák;

23. a vas- és acélgépek üzemágainál mindazon munkák, a melyek félbeszakítás nem szenvedhetnek, jelesül a vas- és acéolvadási, kavaró, finomító és csőforrasztó pestek, hengerek művei munkái, az ezekkel kapcsolatban levő és üzemük folytonosságához szükséges összes műhelyek, a gáz- és gőzfejlesztő, szénégető, kokszégető, faaszaló, pörkölő és öntőüzemek, a helyi szállító pályák és egyéb mellék műveletek, valamint berendezések félbeszakítását nem tűrő munkái;

24. a vegyészeti iparnál az üzem azon egyes műveletei, melyek félbe nem szakíthatók, pl. az izzó-, láng- és olvasztó kemencék, olomkamrák- és retortákban folyó munkák stb.;

25. a villamos erő, illetve áramot előállító telepeknél előforduló ipari munka;

26. a zománcozott vasedény-iparnál az olvasztási, égetési és önégetési munkák.

A munkaszüneti napot követő napon az ipari munka megkezdhető:

1. Éjjeli 1 órától: A pékipar kivételével — mindennemű élelmiszerek előállítása és szállítására nézve, amennyiben azt az illető iparág természete indokolja.

2. Reggeli 3 órától: A fuvarozás előkészítésére és foganatba vételére nézve.

3. Reggeli 5 órától: Élelmiszereket és italokat árusító és kimerő üzleteknél.

4. Reggeli 6 órától: A pékipar körébe eső összes munkálatok.

A kemencefűtés azonban, amennyiben az nem a rendes üzleti segédzsemetényzet igénybevételével történik, hanem az iparos házi családja által végeztetik, az 1884. évi XVII. t.-cikk rendelkezései alá eső ipari foglalkozásnak nem tekinthető s ehhez képest a munkálataira az 1891. évi XIII. t.-c. rendelkezései nem terjednek ki.

Mert a közfoglalom vagy valamely hadászati vagy egyéb közérdek a folytonos üzemben tartást feltétlenül követeli:

1. Árész és más elemi csapás elleni védelmi munkák, valamint az illető elemi csapás következményeinek eltávolítására vagy orvoslására elkerülhetetlenül szükséges munkák;

2. hadászati szempontból sürgős építkezési, felszerelési, vagy szállítási ipari munkák;

3. a hordár és targoncás ipar;

4. oly ipari munka, mely a nyilvános közlekedés és közbiztonság érdekében halasztást nem szenvedhet, továbbá a tengeren járó hajók kazánjain, gépein és egyéb alkatrészein halaszthatatlanul teljesítendő sürgős ipari munka;

5. a társas- és bérkocsis-ipar;

6. a temetkezési vállalatok;

7. ünnepélyeknél bármily díszítési munka;

8. a vasúti- és hajózási-üzemek, valamint a posta-, távírda- és távbeszélő-üzemeknél előforduló — ipari munka.

Ipari munkát végezhetnek a mondott napokon azon önálló kisiparosok, kik maguk és pedig segédek és tanoncok, valamint más segédmunkások igénybe vétele nélkül lakásukon dolgoznak.

Ha valamely üzlet állami egyedáruság tárgyát képező cikkek elárúsítására fel van jogosítva, e mellett más cikkek vételével vagy elárúsításával is foglalkozik, vagy amely ugyanazon üzlethelyiségben más ipart is gyakorol, az — ezen utóbbi üzlethöz nézve — úgy az 1891. évi XIII. törvényeknek hatálya, mint a jelen rendelet hatálya alatt áll.

Az egyedárusági cikkek elárúsítására jogosított üzletekben mindazonáltal az ezen árusításra nézve megengedett időn belül gyufa, szivarka-papír, pipa, pipaszár s közönséges fa- és papírszipkák árusítása is meg van engedve.

A jelen rendeletben az egyes munkákra, illetve műveletekre nézve engedélyezett kivétel csak az azon munkásokra és segédzsemetényzetre vonatkozik, mely az illető munkánál, illetve műveletnél tényleg alkalmazva van.

Azon iparnemeknél, melyeknél az ipari munka a fentiek szerint vasárnapokon is végezhető lesz, köteles az illető ipartűző az ezen munkánál alkalmazott munkások olyatén felváltásáról gondoskodni, hogy a munkások legalább minden hóban egy teljes, vagy minden két hétben egy fél vasárnapon munkaszünetet élvezzenek.

Tanítógyűlés.

A zsilyölgyi tanítók ez évi őszi rendes gyűlésüket december 1-én tartották meg. Aninoszán a társulati iskola egyik tanítási termében. Nem gátolta a Zsilyölgy tanítójának munkáit a rossz idő, a félreeső hely abban, hogy összejöve, munkálják azt az előhaladást a tudásuk érdekében, mely hagyományos dolog náluk. Majdnem harmincan vettek részt e gyűlésen tanítónok, tanítók egyben, mindnyájan tevékeny részt véve a gyűlés tárgyainak megvitatásában. És örömmel is mondhatjuk, hogy ama viták színvonala, mely a felolvasások kapcsán megindult — olyan magas nívón — állott, amilyent még a Zsilyölgy tanításiügyeinek munkái csak akkor produkáltak, mikor az új tanítás-tervezetet vették bonckés alá. Nem esoda. Már maga a program felette érdekes volt. Pfeiffer Ilka áll. tanítónő lélektani felolvasása nemcsak azért volt érdekes, mert nagyon szépen, tömören volt megírva, de azért is — mint Károlyi társ. tanító kifejtette — mivel ma az új tanítási-tervezet egészen új, nevelési alapra fektette az iskolát s így a pszichológia az, ami a tanítót iskolai munkája közben kell hogy vezesse. A mai iskolai élet a gyermek lélektani megfigyelését teszi feladattá. Mivel minden gyermek más lélek, más szervezet, a nevelés-tanításnak e szerint kell alakulnia. Ma már szó szerint tömegnevelés pedagógiai botlás lenne. Számolni kell a gyermek-pszichológiával. A világ legjobb ideggyógyásza és pedagógusa ezt hangoztatják (L. Ransburg doktort) s ez irányba kell, hogy a Zsilyölgy tanítósa is működjen. Azért, előbb említett felszólaló indítványozza, hogy a járásköri gyűlések fontos tárgyainak tartssák a tanítók a lélektani felolvasásokat s azt széles körökben kultiválják, amit egyhangulag fogadtak el.

Marton Endre vulkáni társulati tanító felolvasása következett. Ez a fiatal, nagyon tehetséges és törekvő fiatal ember a fonomimikai olvasás-tanítási móddal szemben a saját találmányú olvasás-tanítási módját ajánlja kártársai figyelmébe. Talpra esett felolvasása kapcsán ismerteti a maga módszerét, ami abban kulminál, hogy színek és tárgyak első betűinek megfelelő színezése és természetben vagy rajzban való bemutatása által

eme szín, vagy tárgy nevének első betűjével, tehát hanggal jelöli meg az előtte lévő szint, vagy tárgyat, ami élénk, könnyűvé teszi a hangok felfogatását, így ami a legnehezebb: az olvasás tanítását. Az előadashoz és új tanítás-móddhoz többen szoltak hozzá. Így Koffronné Snegon Ilka az írás-olvasási módot megfelelőnek tartja. Károlyi társ. tanító e módban a G á b e l-féle módot véli felfedezni, mert ott is a gyermekek nevének kezdőbetűivel jelöli a tanító a hangokat, B a k ó és V a s s tanítók ügyesnek és jelentőségesnek tartják Márton módját. Bakó társ. tanító azonban azt mondja, hogy addig semmiesetre se mondjunk e módról ítéletet, míg azt ki nem próbálja a felfalálója, amit elfogadtak a kartársak. Márton tanító szereplésével kapcsolatosan csak annak a — tanítók között keletkezett — véleménynek adunk kifejezést, hogy ez a fiatal tanító — reméljük — sok szépet fog még a Zsilvölgy tanításágának mutatni olyant, ami az ő gondolata, mert fegyvermezzetén törekvő és szorgalmas ember, amit jóleső érzettel konstatalhatunk.

Az új, mint ahogyan mondani szokták — természet utáni rajztanításról G á a l János áll. tanító tartott rövid, de igen értékes felolvasást. Kimutatta, hogy az elemi iskola régi rajzoktatási módja nem felel meg a gyermek lelki fejlődésének. Az az áldatlan gyermekgyűtrő rajzoltatás, ami eddig ezt az a szép nevelés szolgálatában álló tárgyat valósággal megbénította, oly csapásba terelődött, amelyen haladva meg fog felelni nagyszabású céljának. Midőn ajánlja kartársai figyelmébe említett rajzoltatási módot, kéri erre vonatkozó véleményüket. Nagyon sokan szoltak hozzá ez előterjesztéshez. Bővebben azonban Vass Imre adta elő kifogásait és e móddal kapcsolatos gondolatait. Megjegyezte, hogy nagyon sajnálatos tévedés lenne az, ha valaki ezt a zseniális találmányt munkácsiaskodással torzítaná. Mert a célja a gyermekben szunnyadó és rajzban nyilvánuló őserőjű széppérezket helyes irányban vezetni. De nem torzra változtatni a félreismerés folytán.

Salló Károly elnök — ki a gyűlést nemcsak tapintatosan, de a kartársi szeretet közvetlenségével is vezette — azt a fontos indítványt terjesztette a gyűlés elé, alakuljon a járáskör kebelében egy olyan énekkar és a zenét kultiváló muzsika-szövetkezet, mely a tanítók képességét ilyen irányban is fogja fejleszteni. Lelkesedéssel fogadták el ez indítványt, belátván ennek nagy fontosságát, egyszersmint Károlyi Lajos társulati tanítót választották maguk közül az énekkar vezetésére, aki elfogadja a megisztelő bizalmat az esetben, ha mindenik kartársa támogatni fogja a cél megközelítésében, a mi nem egyéb: a Zsilvölgy zene-kultúrájának emelése.

Tudósításunk hiányos lenne, ha fel nem említenénk, hogy a gyűlés előtt Lé v a y Gábor társulati tanító növendékeivel foglalkozott tanító-társai előtt, akik e foglalkozást teljesen sikerültnek mondták s fáradságáért köszönetet mondtak.

A gyűlés után (reggeli 9 órától, délután fél kettőig tartott) a Salgótarjáni Köszönbánya Részvény-Társulat látta szívesen ebédre a tanítókat. Az ebéden Salló K. elnök köszöntötte fel Andreics kir. bányatanácsos-bányagazdát, mint a tanítók szíves jóakaróját s megköszönte neki azt a kedves vendégszeretetet, amivel a Zsilvölgy tanügyének egyszerű munkáit mindig kitünteti. Ugyan ezt teszi e sorok írója itt, nyilvánosan is.

Ugy négy óra felé, délután kezdett széjjel oszlani a tanítói társaság. Egy kedves emlék, egy jól eltöltött nap, egy rövid, de értékes tudományos munka eredményével. Tudósításunkat azzal zárjuk, hogy ha mindennél ilyen kedves, közvetlen tanító-élet lenne Magyarországon, mint itt, a Zsilvölgyben, akkor ennek az országnak kulturális fejlődése más irányt venne, mint ahogyan kívánatos is, hogy más, tartalmasabb irányt vegyen.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Esküvő.** Wiegenfeld Adolf petrozsényi tüveg- és porcelán kereskedő f. hó 11-én d. u. 3 órakor esküszik örökhűséget Aradon, Fenyves Adél kisaszonynak, Fenyves József az I. magy. ált. bizt. társ. hivatalnok kedves leányának.

— **A petrozsényi polgári olvasókör** közel egy év-tized óta eredményesen szolgálta a reá háruló feladatot. A társadalmi életbe elevevést vitt be, a kíváncsok érintkezést előmozdította, a Fillerestélyeket meghonosítva, száz- és száz iskolás gyermekek segélyezett téli ruhával és egyébként. Tagjainak módot nyújtott a barátságos érintkezésre, eszméserésre s nemcsak szórakozásra. Szóval, valóságos kultur-feladatot teljesített. És

ez a hasznos intézmény válságos helyzetbe jutott anyagi és erkölcsi támogatás hiányában. Az olvasókör választmánya csütörtökön ülést tartott s kimutatta, hogy az egylet csak úgy állhat fenn, ha a tagsági díj évi 12 koronáról 24-re emeltetik s legalább 70 rendszeren fizető tag jelentkezik, különben üjévkor megszűnik. Szomorú világot vetne Petrozsény értelmiségére s társadalmi viszonyaira, ha ennek a hasznos intézménynek válsága nem nyerne kedvező megoldást. Hisszük — s óhajtuk —, hogy fennállása biztosítsa lesz.

— **A katonaság köréből.** A legutóbb megejtett sorozáson bent maradt újoncokat az érdekelheti most legjobban, hogy vajon mikor kell berukkolniuk? A most besorozott újoncjutalék bevonulási idejét 1907. január 15-ére tűzte ki a hadvezetőség. A most kiszolgált katonák még bent tartott része decemberben mind megszabadul. A január hóban bevonuló újoncok szolgálati ideje 1909. évi szeptember hó közepén telik le. — A honvédelmi miniszter az 1907. évben fegyvergyakorlatra bevonuló tartalékosok részére különféle kedvezményeket engedélyezett. Legnevezetesebb e kedvezmények közül, hogy fegyvergyakorlatukat akár januárban, akár februárban teljesíthetik. Ez intézkedés célja az, hogy a tartalékosokat tavasszal és nyáron ne vonják el a mezői munkától.

— **Eltörölik a virilizmust.** A törvényhatóságok igazgatásában korszakos jelentőségű törvényjavaslat van készülöben. Andrássy Gyula belügyminiszter ugyanis azt a szenzációs kijelentést tette a főváros több vezető férfai előtt, hogy az adócenzus alapján szerzett törvényhatósági bizottsági tagság intézményét a „virilizmust” eltörli. Készül a törvényjavaslat, mely demokratikus alapon, az általános választói jog elvével alkotja meg a városok és megyék jövődó törvényhatósági bizottságát. A törvényjavaslat rövid időn belül parlament elé kerül.

— **Óriási csempészet leleplezése** cím alatt a „Déva és Videke”-ben, sőt a fővárosi lapokban is megjelent közlemény miatt Székely Jenő petrilali h. körjegyző sértve, vagy legalább is úgy érezte magát, hogy a gyanúsítás reá is vonatkoztatható, miért is a kolozsvári kir. ügyészségnél ismeretlen tettes ellen rágalmazás vétsége miatt feljelentést tett, de a kir. ügyészség a vád képviselőtét megtagadta ezen indokokból:

Sértett a „Déva és Videke” című lap ellen tett feljelentést azért mert ennek 43-ik számában az „Óriási csempészet leleplezése” című cikkben az állított, hogy a csempészetet a közigazgatási s más hatóságok egyenesen előmozdították és hogy egyes hatóságok a csempészekkel egyetértettek.

Sértett mint körjegyző és így a közigazgatási hatóság tagja talála érezvén magát a fenti cikk által, rágalmazásért kéri az eljárást nevezett lap ellen.

Tekintettel azonban, hogy a büncselekmény tárgya teljesen ismeretlen, mert olyanul, mint a kire a fenti állítások vonatkoznak, sem sértett, de még az a hatóság sincs közelebből megjelölve a melyhez sértett tartozhatnék, ennél fogva sértett ilyen minőségben fel lépni sem lévén jogosult, a vádképviselőt.

— **Kossuth rumnak nincsen párja, magyar issza, magyar gyártja.** Eredeti 1 literes 1/2 és 1/4 literes palackokban kizárólag kapható Petrozsény, Marek Mór urnál.

— **Drágul a nyomtatvány.** A Vidéki Nyomdatulajdonosok Országos Szövetsége értesíti a közönséget, hogy december 1-ével az országban életbelép az új munkás-árszabály, a mely lényegesen emeli a munkabéreket. Ennek következtében elkerülhetetlen a nyomtatványok árának aránylagos emelése is az egész országban.

KÖZGAZDASÁG.

Házi körünk érdekében.

Mindnyájan panaszkodunk, mindnyájan sipákonkunk, félünk a jövőtől, nem szeretjük a jelent és a múlttá ha lesz egy-egy nap, könnyebben sóhajtok fel, hála Istennek, ez is elmúlt. Nem is lehet ezen csodálkozni, természetesen. A megélhetési viszonyok annyira kedvezőtlenek, hogy jogos a mondas, ez az a bibliai idő, amelyre ember-ember után azt mondhatja: nem szeretem ezeket. Csak hogy egy nagy baj van a dologban. Az nevezetesen, hogy bár a nyakunkon a drágaság, a nyomorúság, itt van az a keserű tapasztalás is, hogy még csak jobbulást se várhatunk, sőt napról-napra keservesebb órák lépnek meg bennünket, még sem tudunk, vagy legalább nem igyekszünk segíteni magunkon. Az adott viszonyok változtatásával, nem akarunk egy kevés életismeréssel s vidékünk alapos átvizsgálásával gyökeresen segíteni embertársainkon sem.

Minden ember, legalább minde úgy nevezett intelligens ember ismeri az élet megkönnyítésére irányuló feltételeket. Nemzetgazdászok mutattak rá egyszerű,

természetes boldogulási módokra, amik képesen megteremthetnének népünknek egy jobb jövőt. Egyszerű, befektetést nem igénylő, csupán emberi ügyességet, még pedig kevés ügyességet feltételező foglalkozások vannak olyanok, amikkel e vidék népességét nemcsak tisztességes megélhetéshez, de bizonyos foku jóléthez is hozzá tudnánk segíteni egy kevés jóakarattal, egy kevés szíveséggel.

E lapban sokszor mutattunk már rá azokra a gazdasági életet feltételező munkaágakra, amik a Zsilvölgy egész népességét új jövedelmi forrásokhoz juttathatnak. Olyanban fáradsunk most is. Ilyen munkaág hever kikapcsolatlanul ügyszólván a házuk előtt. Mikor vidékünk kitűnő termékét a fát, mint háziipari anyagot nem aknázuk ki: vétekeznünk. Az őslakó épen úgy, mint az ideköltözött annyira könnyűsően megy el e természet kínálta háziipari anyag mellett, hogy szinte bosszantó. Az a famennyiség, ami itt elpusztul évenként, valóban a mi nemtörődömségünket mutatja, ami szegénységünket jelzi. Itt a fa még csak mint tűzifa sem értékesíthető úgy, mint az kívánatos volna, mert nem akad vállalkozó, aki tőkét fektetve ilyenemű kereskedés megalapozásába. Az az egy-két fakereskedő sem helyes irányban dolgozik. Persze nem az a célunk, hogy erre mutassunk rá, de igenis a háziipari fafeldolgozás megteremtését szeretnénk előterjeszteni. Az anyag kész. A rengeteg mennyiségű fa, ág, levél és pedig nagy változatban előtűnk. Az őslakók kedvvel szoktak faragni. Még házaikat is maguk készítik. Ami ennél élénk bizonyossága. Egy kis irányítás, egy kis szervezés, egy kevés közrehatás valamelyes bűzditással és kész lenne a háziipar ilyen irányu megteremtése. Mennyi seprű, szekér- és szerszámfa kerülhetne háziipari feldolgozás útján a nagypiacra, csak egy kevés kalkuláció kellene hozzá. Nem akarunk mi természetesen ezzel a már meglevő iparnak ártani. Nem. De nem is ártana a háziipar ennek, mert szerves összefüggést nem is kellene létesíteni a kettő között. Nevezetesen a háziipari fafeldolgozás csak durva megmunkálás lenne, épen úgy, mint ahogyan más vidéken, mondják Máramaros megyében látuk, ahol e durván hagyott szerszámfa rengeteg jövedelmet ad a különben nyomorogni kénytelenített lakosságnak. Itt másként áll a dolog. Senki még csak rá sem gondol arra, miként lehetne hamatoztatni azt a meglevő, természet adta tőkét, mely ugyszólván ingyen jut a birtokunkba. Máramaros megye klímája, függőleges és vízszintes tagozata hasonló, sőt egyező vármegyénk ugyan-e viszonyaival. S míg ott célszerű s a jövőt célzó vezetéssel virágzó háziipart fognak teremteni, melynek alapja immár meg van vetve, addig nálunk ezt gondolatban se teszik. Nem lehet azt mondani pedig, hogy a mi vármegyénknek erre épen nagyipari helyzeténél fogva szüksége nincsen. Mert rámutathatunk arra, hogy Máramarosvármegyének is meg vannak az épen olyan nagyfontosságú és kiterjedésű bányái, mint a miénknek. Ha ott az a háziipari akció szükséges és bevált, mennyivel szükségesebb ez nálunk és miért ne válna a mi viszonyaink között ez a népjólét emelésének eszközéül.

Külön foglalkozási, de szintén háziipari ág lenne, illetve lehetne a nyírfa butorok készítése, amihez anyag bőven van. Aki ismeri az alföldi piacot, az mindenki tudja, mennyire keresik az efféle dolgokat ott. Milyen szép jövedelmet lehetne ebből teremteni egy kis jóakarattal a nép számára. Semminemű berendezés a gyártáshoz nem szükséges, csak egy embert kellene megbízni, mint vándor mestert azzal, hogy ez aztán bevezesse a népet ennek a jövedelmethozó foglalkozásnak az elsajátításába. (Díjtalanul küld a kormány ilyen oktatókat az érdekeltek kérelmére. Szerk.)

Kötelességünk ezeket a hatóságok figyelmébe ajánlani akkor is, ha ott nem fogják megfontolás tárgyává tenni. Mert mi az itt élő népnek önzetlen barátai vagyunk. Napról-napra látjuk, mint küzd a szegény ember a napi gonddal s mint hajlik ezek kapcsán ama eszmék propagálói felé, a kik pedig a saját céljaikra fogják kihasználni a hiszékeny tömeget. Tétlenül nézni ezt nem lehet, nem szabad. Mi a munka emberei s a nép ismerői is jóakaró szavunkat felemeltük. A végrehajtása az eszméknek másra vár. Ideje annak, hogy mindenki, a kicsi, a nagy, vagy szóval, de különösen tettel mindnyájunk érdekében megtegye kötelességét. K.

Szerkesztői üzenet.

Borbála-ünnepély Lupényben lapunk zártakor érkezvén legnagyobb sajnálatunkra már nem közölhetők. Jövő számunkban adjuk. Szombaton az ünnep miatt a nyomdában nem dolgoznak s így a lapot pénteken este zártuk.

Felelős szerkesztő: **Zádory Károly.**

Kiadótulajdonos: **Figuli Antal.**

HIRDETÉSEK:

Eladó ház nagy telekkel!!!

Petrozsényben a Főutca közelében a kinestári kert mellett levő 735 négyzet ☐-öl telket házzal együtt szabad kézből eladom

Almasán János, cipész Vulkánban.

A legelőkelőbb orvostanárok által ajánlott és a kiállításokon aranyérmekkel és díszoklevelekkel kitüntetett

Esterházy-cognac,

mely a közönség kedvence itala mindenütt kapható.

Központi iroda:

Gróf Esterházy Géza-féle cognacgyár

BUDAPEST

V. ker., Nádor-utca 16.

Kiadó üzlet és lakhelységek.

Vulkánban, a főutcán levő üzlet és lakhelység, melyben eddig a gyógyszertár volt, 1907. január 1-től bérbe adom. — Értekezni

Kaursz Józseffel, — Horváth J. örökösök gyámjáva

Bérbeadandó üzlet Algyógyfürdőn.

Vendéglő 10 berendezett vendégszobával, külön lakszoba, korcsma és üzlethelyiséggel, szép nyári kerttel, tekepályával, konyhák, pince, nagy külön udvar, istálló szinnel, jégverem, szivattyús kut és több mellék helyiséggel. — Dohány és italmérési engedélye van.

Mintegy 30 hold szántó, két gyümölcsös kerttel együtt, vagy anélkül 1907. január esetleg február hó 1-től, esetleg több évre bérbe adom, esetleg eladom.

Bővebb felvilágosítást csakis komoly reflektálóknak készséggel szolgál a tulajdonos

Reiszner József, vegyeskereskedő Petrozsény.

WIEGENFELD ADOLF

ÜVEG- PORCELÁN ÉS BUTOR-ÁRUHÁZA
PETROZSÉNY. (Kossuth Lajos-utca saját ház.)

A közeledő karácsonyi és ujévi ünnepekre Petrozsény és vidéke n. é. közönségének b. figyelmébe ajánlom a raktáromon levő dus választéku karácsonyi és ujévi ajándékokat, dohángzó, író, varró készleteket, chinaezüst, fém- és majolika disz árukat, férfi és női = alkalmi ajándékokat.

Nagy választék minden butor-nemű szakmához tartozó cikkekben.

Képkerekek páratlan nagy választékban.

Petrozsény, 1906. december hó.

A n. é. közönség pártfogását tisztelettel kéri

WIEGENFELD ADOLF.

Értesítés.

Tisztelettel értesítem a n. é. közönséget, miszerint Budapestról művészi körutazást téve, Petrozsénybe jöttem s itt tartózkodásom idejére

festészeti műtermet

rendeztem be, ahol készítek természet vagy fénykép után életnagyságu arcképeket olajban vászonra, mellkép nagyságtól kezdve egész életnagyságig hű kivitelben, felelősség mellett.

Elvállalok minden e szakba vágó munkákat, oltár- és szentképek festését, régi képek kitisztítását, vagy kijavítását, megrendelésre táj- és életképeket.

A le gszebb és legbecsesebb családi ereklye szeretteiek arcképe, a a legszebb családi meglepetés, ugyszintén kegyetes dolog az elhunytaknak arcképeit is megörökíteni ténykép után a család számára, melyeket hűen, felelősség mellett, — arc, haj, szem szín megmagyarázása után — legrövidebb idő alatt itt helyben készítek.

Tudomására hozom továbbá a mélyen tisztelt hölgyközönségnek, hogy itt tartózkodásom idejére a művészetet kedvelők részére

női rajz és festészeti iskolát

nyitottam, hol alapos utbaigazítást adok: kreon-rajz, pastell és olajfestésben, selyem és vászonra, ugy az arckép-, tájkép-, életkép és virágfestésben.

Beiratkozni lehet a mai naptól fogva, hol bővebb felvilágosítással szolgálhatok.

Műterem: Fő-utca Rotter-féle ház.

Megrendeléseket elfogad Wigenfeld Adolf porcellán és üveg kereskedő, mint bizományos.

A művészet iránt érdeklődő urak és urnők műtermemben mindig szívesen láttatnak.

Kegyes pártfogásukat kéri

Vasadi Kalicza Károly,
akad. festőművész.

Pályázat.

A megüresedett iroda szolgálai állásra keresünk egy megbízható ügyes egyént, a ki a magyar nyelven kívül románul is beszél.

A sajátkezűleg irt folyamodványok az igények megjelölése mellett alulírt intézethez f. év december hó 15-ig nyújtandók be.

Petrozsény, 1906. december hó 1.

PETROZSÉNYI TAKARÉKPÉNZTÁR.

Köhögés, rekedtség és hurut ellen nincs jobb a

Réthy-féle pemetefü cukorkánál

Vásárlásánál azonban vigyázzunk és határozottan RÉTHY-félét kérjünk, mivel sok hasznátalan utánzata van.

1 doboz 60 fillér.

Csak RÉTHY-félét fogadjunk el!